

Siyasi Partiyaların Sosyal-İqtisadi Proqramları

2014-CÜ İL YERLİ ÖZÜNİDARƏETMƏ SEÇKİLƏRİ

Layihə ABŞ səfirliyi tərəfindən maliyyələşdirilib, nəşirdə göstərilən fikirlər müəllifə aiddir və ABŞ dövlət departamenti-nin nəzəriyyələrinə zidd də ola bilər.

Government of the United States

Nəşriyyat haqqında

“İqtisadi siyasətin araşdırmaları mərkəzi” ABŞ-ın az miqradlı grant proqramının dəstəyi ilə 2013-2014-cü illərdə “Milli azlıqların siyasi partiyaların seçkiqabağı sosial-iqtisadi proqramlarının qiymətləndirilməsi prosesinə qoşulmasının gücləndirilməsi” layihəsi həyata keçirib. Layihə çərçivəsində sizə ixtisaslı siyasi partiyalar tərəfindən təqdim olmuş ölkənin daha konkrent isə regionun iqtisadi sosial baxışları barəsində məlumatı təqdim edirik. Nəşriyyat Gürcüstanın hər bir vətəndaşına (seçicisinə) imkan verəcək ki, ən reitinqli siyasi partiyaların sosial-iqtisadi baxışları barəsində öz ana dilində məlumat əldə etsin və bu baxışların dinamikasına dəyişməsinə nəzarət və onları azad qiymətləndirmə imkanı verəcək. Layihənin məqsədi ölkədə çoxpartyalıq demokratiyanın inkişaf etdirmək və siyasi diskussiyalar mədəniyyətni regionlard çatdırmaq və milli azlıqların nümayəndələrini də bu prosesə aktiv qoşmaqdır.

İqtisadi Siyasətin Araşdırmaları Mərkəzi

Koalisiya „Gürcü Arzusu“

Kənd Təsərrüfatı

Kənd sakinləri üçün ticarət və kənd təsərrüfatı sahəsinə eyni zamanda iqtisadi imkanların artırılması üçün dövlət yeni texnologiyalar və kapital cəzb etmək məqsədi ilə torpaq və kapital bazasının inkişaf etdirilməsinə yardımçı olacaq. Kənd sakinləri üçün kənd təsərrüfatı sahəsində əlavə yeni iş yerləri yaradılması istiqamətində tədbirlər görülməli ki, bu işə, bilavasitə kənd təsərrüfatının inkişafına yardımçı yanaşı kəndlilər arasında kasıbçılıq dərəcəsinə azaldacaq. Fermerlər reestri yaradılması prosesi ilə birlikdə yeni məqsədyönlü proqramlar başlayacaq və davam edəcək, bu işə nisbətən uzun və maliyyə resurslarının eyni zamanda kənd təsərrüfatı xam malını əlçatan edəcək. Lizinq, sığorta və başqa maliyyə institutlarının yaranmasına və məhsul saxlanması üçün ambarların, boynların və başqa güc vahidlərinin yaradılmasına yardım ediləcək. Kooperativ proqramı həyata keçirməklə hökumət fermerlərin fəaliyyətinin genişlənməsi məqsədinə yardım edəcək, bu işə istehsal olunan məhsulun maye dəyərini azaldacaq və satılması prosesini artıracaq, eyni zamanda prosesin nailiyyəti və fermer bazarının yaradılması asanlaşdıracaq. Müasir texnologiyalar və biliyin yayılmasına yardım məqsədi ilə aqrar təhsil və elmə, konsultasiya və ekspedisiya müasir sisteminin yaradılması həyata keçiriləcək. Hakimiyyətin səyi nəticəsində kənd təsərrüfatı texnologiyası, xam malı, servis keyfiyyəti və təklif olunması yaxşılaşdırılacaq. Ölkənin ərzaq təhlükəsizliyinin və fermerlərin şəraiti yüksəlmək məqsədi ilə kənd təsərrüfatı infrastrukturasının yenidən qurulması tədbiri həyata keçiriləcək. ərzaq təhlükəsizliyinin gücləndirilməsinə yönələn siyasət gürcü məhsullarının dünya və yerli bazarda konkurensiya bacarığını artıracaq. İstehlakçılara keyfiyyətli və təhlükəsiz mahsuldan istifadə etmək imkanı verilməli ki, dövlət xarici investisiyaların cəlb edilməsinə yardımçı olacaq və Gürcüstanla beynəlxalq ticarət təşkilatları arasında olan münasibətləri yaxşılaşdıracaq. Müvafiq ticarət standartları tətbiq ediləcək, beynəlxalq bazarda işə gürcü məhsulunun adının qorunması üçün münasib

sib siyasət yürüdülcək. Kənd təsərrüfatı və aqrbiznesin konkurensiya qəbuliyyətini yüksəldilməsi, idxalın dəyişdirilməsi, ixracın həvələndirilməsi və kasıbcılığın aradan qaldırılması çərçvəsində ətraf mühit üçün təhlükəsiz müəsislər yaradılması təcrübəsinin işlədilməsinə və Gürcüstan üçün unikal heyvan və bitgi növlərinin saxlanmasına diqqət yetiriləcək.

Makroiqtisadi Məsələlər

İslahatla nəzərdə tutulmuş munisipalitetlərin optimizosya prosesi (özünüidare şəhərlərinin sayının artırılması) bir tərəfdən urbanistik inkişafın tərkib hissəsidir. Digər tərəfdən isə Tiflisin dominant uralnistik sıralamada yerinin azaldılmasıdır. Müvafiq olaraq regyonların uralnistik inkişafı, onları sosial-iqtisadi və sadə inkişafı məqsədi ilə bir çox tədbirlər planlaşdırılır. Bunlardanıdır: Uralnistik inkişaf və sahə-planlaşdırma sahəsində-uralnistik inkişaf milli strategyasının yaradılması, hansı ki, 4 etapdan ibarətdir: I) planlaşdırma –şəhərlərin inkişafının əsas istiqamətlərini və urbanizasya prosesini müəyyənləşdirmək ; Yeni şəhər torpaqlarının, infrastrukturasının və ictimai xidmət inkişafı siyasətini yaratmaq;II) integrasiya -əmək, mal və xidmətin vahid şəhər bazarının formalaşdırılmasının və onun başqa şəhərlərin analoji və eksport bazarı ilə əlaqəsi; III) maliyələşdirilmə sürətli urbanizasya şərtləri altında infrastruktura və şəhər təsərrüfatının inkişafı üçün ilkin kapital əldə olunması vacibdir; IV) əlçatan bina tikintisi milli strategyası hazırlanmasında iştirak etmək.

Gürcüstanın sahəinkişafı baş planının hazırlanması prosesində iştirak etmək, hansının ki, əsas məqsədi ölkənin ərazisinin funksional zonalar, ərazilər, regyonlar tipini müəyyənləşdirməkdir; Regyon və yerli özünüidarəetmə vahidləri səviyyəsində sahə -ərazi planlaşdırılmasını təmin etmək; Trans sərhəd, regyonlar və yerli səviyyədə sahə planlaşdırılması müəyyən edən sənədlər layihəsinin təklif edilməsi, onların kordinasiyası və tamamlanması monitorinqi;

Mövcud baza məlumatlarının (fotoqrafik və kadostır xəritələri, aerafoto çəkilişi) forma məlumat bazasını yaratmaq, köçmə və daxili miqrasiya sahəsində; I) Ölkədə köçmə sisteminin əsas istiqamətlərini müəyyən edilməsində qaçqın və köçmə nazirliyinə yardım etmək; II) daxili miqrasiya axınının istiqamətini müəyyənləşdirmə və idarə etmə mexanizmini hazırlamaq.

İnfrastruktura sahəsində; I) infrastruktura strategiyalarının (nəqliyyat, enerji, komunal sahə) ərazi sinkvanizasiyası; II) Bərabərləşdirmə faktorunu nəzərə almaqla, sahə strategiya sisteminin monitorinqi və onlarda bərabərləşdirmə prinsiplərini nəzərə almaq.

Məşğulluq

Uzun illər ərzində inkişafın təməl prinsiplərinin kobud pəzuluşması bizi o dərəcəyə çatdırıb ki, bu gün praktik olaraq elə sahə yoxdur ki, ağır və təcili olaraq aradan qaldırılması məsələ olmasın. Biz çox gözəl anlayırıq ki, müvafiq maliyyə olmadan böyük məştblı dəyişiklər etmək mümkünsüzdür. Buna görə də, əsas məsələlərdən biri ən qısa müddətdə iqtisadi potensialın artırılması olacaqdır. Biz biznesə yardım etmə yolu ilə işlə təmin olunmanı stimullaşdıracağıq.

Dünya təcrübəsindən də görürük ki, iqtisadi siyasətin nailiyyətləri milli və yerli hakimiyyətin fəaliyyəti ilə bərabər səviyyədə aslıdır. Buna görə də biz iş planımız çərçivəsində real olaraq nail olunacaq məqsəd hesab edirik:

Davamlı hazırlama sistemi yaratmaq hansı ki, əhalinin geniş təbəqəsinə əmək bazarında tələb olunan ixtisasa qısa müddətdə yiyələnmək imkanı verəcək, eyni zamanda vətəndaşlar yeni texnologiyaların inkişafı haqqında məlumatlı olacaqlar. Bizim məqsədimiz hazırlıq sisteminin bütün iştirakçılarının aldıkları ixtisasdən gələcəkdə istifadə etmə şansının olmasıdır.

Gürcü (və eyni zamanda Tiflisdən kənarda inkişafı etdən) şirkətlərinin çağrı xəncirinin (supply chain) o komponentlərini doldurmaq, hansıların ki, hal hazırda idxal ehtiyacları var. Bu çalışma nəticəsində əlavə iş yerlərinin yaradılması və inport dəyişməsinə təmin ediləcək.

çevik (smart) biznesinkibatorları yaratmaq, hansılar ki, ənənəvidən fərqli olaraq gənçlərin erkən yaşlarından inkişaf etmiş qabaqcıl texnologiyalarla tanış olmasını, əmək bazarının tendensiyası haqqında məsləhətlərin verilməsini, hazırlıq və uzunmüddətli təhsil məsələlərinə qoşulmasını təmin edəcək və biznesin beynəlxalq sərgilərə və biznesportallara çıxmasına yardım edəcək.

Bank və risk maliyə resurslarının əlçatan olmasını artırmaq, bunun üçün yerli hakimiyyət bazara yeni iştirakçılar cəzb edəcək və yerliləri işə həvəsləndirəcək.

Xüsusi əhəmiyyət kəsb edən xidmətlər və məhsullar yaratmaq üçün, gürcü biznesinin investisiya qoymaq resursu olmazsa, Tiflis hakimiyyəti dövlət-özəl portniorların yaradılmasına və onların optimal idarə məsələlərinə aktiv olaraq qoşılacaq.

Sosial Təminatlar

Gürcüstanın sosial müdafiəsi ünvanlı yadıma əsaslanır. Sosial siyasətin əsas prinsipi olaraq yenə dövlət tərəfində xüsusi ilə ağır vəziyyətdə olan şəxslərə yardım etmək olacaq. Eyni zamanda dövlət ünvanlı sosial yadımı yaxşılaşdırmağa çalışacaq və bu yöndə bir çox vasitələrdən istifadə edəcək. Sosial sektorda islahatların sonrakı etapi bunlardır:

- Sosial siyasəti Gürcüstan hakimiyyətinin “güclü, demokratik vahid Gürcüstan üçün” praqramına müvafiq olaraq yaxşılaşdırmaq;
- Yaş pensiyasının yaşayış minumumunda saxlanılmasına paralel olaraq toplama pensiya sisteminin mümkünlüyünü müzakirə etmək/strategi-

- yasını hazırlamaq;
- Sosial müdafiəsiz ailələrin sosial iqtisadi vəziyyətinin qiymətləndirilmə metodologiyasına və inzibatçılıq işinə yenidən baxmaq/çevikləşdirmək. Çünki proqram uşaqlar və uşaq ailələrin ehtiyaclarını daha yaxşı təsvir etməlidir və digər tərəfdən isə obyektiv informasiyaya dayanaraq proqramın məqsədyönlülüynü artırmalıdır;
 - Krizis vəziyyətində olan ailələrin yardım proqramını yaratmaq, hansı ki belə ailələrin ehtiyaclarını təmin edəcək;
 - Sosial xidmətə həqiqətən ehtiyacı olanları müəyyənləşdirən sistem formalşdırmaq, ehtiyacların qiymətləndirilməsi əsasında aşkar olunan xidmətləri inkişaf etdirmək və onları identifikasiya olunmuş benefisyara vermək;
 - Sosial xidməti standartlaşdırmaq;
 - Benefisyalara verilən vaukerlər vasitəsi ilə sosial xidmət təklif edənlər arasında mübarizəyə davamlı şərait yaratmaq;
 - Mİ şəxslər üçün icma təşkilatları yaratmaq və gün mərkəzi şəbəkəsinin genişləndirilməsinə yardım etmək;
 - Evsiz küçə uşaqları adlanan uşaqlar üçün krizis vəziyyətində müvafiq xidmətlərdən istifadə etməyə başlamaq hansı ki, küçədə yaşayan və işləyən uşaqlar üçün tam reabilitasiya olunma xidməti təklif edəcək;
 - Evsiz uşaqları sığınacaqla təmin etmək;
 - Demografik problemləri aradan qaldırmaq (üçüncü və sonrakı doğulan uşaq üçün yardım yeriləcək).

Səhiyyə

yaşayış yerindən və maliyyə imkanından asılı olmayaraq pulsuz və/və ya minimal ödəmə etməklə əhali ilkin tibbi xidmətdən istifadə edəcək. İkinci tibbi xidmətdən istifadə edən şəxslərə (kapitasiya və ya büdcə metodu ilə) məbləğ ayrılacaq. Bu məbləğ xidmətin coğrafi genişliyi çərçivəsində müəyyən ediləcək. Maliyyələşdirmə qeydiyyatdan keçmə əsasında olacaq. Pasientlərin qeydiyyat sisteminin inkişafından sonra onlara imkan verilməli ki, ailə həkimləri qurupunu özləri seçsinlər və müvafiq olaraq kapita-

sya ilə ödəmə pasientlərə quşulacaq. Qeyd olunan mexanizm xidmət təklif edənler arasında konkurensiya yaradacaq bu isə, öz nöbəsində xidmətin səviyyəsinin yüksəlməsinə səbəb olacaq. Hər bir vətəndaş ilkin ambulator xidmətlə təmin olunacaq hansı ki, əhalinin yaşadığı yerin yaxınlığında olacaq və ailə həkimi və ya ümumi terapert və pedyatr tərəfindən İkin yardım kamandası ilə birlikdə veriləcək. Qeyd lunan qurupa ümumi təcrübəsi olan tibb bacıları və (və ya) mamaçlar daxil ediləcəklər.

Qed olunan nəzərdə tutur:

- Həkim konsultasiasi hansı ki, ambulator eləcədə pasientin evinə müalicə üçün və ya prevensiya xarakterli getməyidə nəzərdə tutur;
- Funkya-diaqnostik və labarator müainə;
- İkinci və üçüncü səviyyəli tibb müəsislərə müraciət göndərmək;
- Reproduktiv sağlamlığın qorunması (eyni zamanda hamiləliyə nəzarət, ailə planlaşdırılması, censi keçici xəstəliklər, uşağın yetişmə-inkışafına nəzarət) tədbirləri;
- Tuborklioz, ürək-damar və başqa keçici olmayan xroniki xəstəliklərin idarə olunması məqsədi ilə planlaşdırılmış tədbirlər;
- Eyni zamanda, cəmiyyətin sağlamlığının qorunmasına yönələn tədbirlər: əhalinin sağlamlıq vəziyyətini qiymətləndirmək, immunizasiya, icma daxilində cəmiyyət üçün zərərli olan vəziyyətləri aşkar etmək, sağlamlıq məsələləri barəsində əhalini məlumatlandırmaq və təhsil, sağlamlıq problemlərinin aşkar edilməsi və aradan qaldırılması üçün icmayı mobilizasiya etmək, sağlam həyat qaydasını möhkəmləndirmək.

“kənd həkimi” institutu fəaliyyətə başlayacaq. Heç bir yaşayış məntəqəsi (eyni zamanda yüksək dağ kəndləri) həkim xidmətindən kanarda qalmayacaq.

Birinci səviyyədə tibbi xidmət təklif etmək üçün vacib fiziki infrastruktura və avadanlıq sonrakını nəzərdə tutur: a) xidmət təklif etmək üçün fəaliyyət göstərmənin xüsusiyyətləri; b) pasientin ehtiyacları və hüquqları (konfedsioniyallıq və kanford); q) müəyyən edilmiş tikinti standartları; d) iqtisadi parametirlər.

1. Səhiyyə sisteminin idrəsini və təşkilatçılığını yaxşılaşdırmaq (sübutlara əsaslanan siyasətin irəli sürülməsinə yardım etmək);
2. Səhiyyənin maliyələşdirmə sisteminin effektivliyini artırmaq (hospitallaşdırma, amblator xidmət və ictimaiyyəyə aid olan dövlət xərclərini artırmaq və xərclərin optimizasyonu);
3. Tibbi xidmət təklif etmə təşkilatçılığını yaxşılaşdırmaq (hosbitallaşdırma sektorunu inkişaf etdirmək, ilkin tibbi xidməti inkişaf etdirmək, pentensiyar müəssisələrdə təcili tibbi yardım xidməti və səhiyyə təşkil etmək);
4. İnsan resursları (motivasyalı və ixtisaslı tibb kadrları ilə sistemi təmin etmək);
5. Effektiv tibbi xidmətin coğrafi və maliyyə baxımdan əlçatan olmasının qeydində qalmaq (tibbi xidmətin coğrafi və maliyyə baxımdan əlçatan olmasını artırmaq, tibbi xidmətin maliyyə baxımdan əlçatan olmasını artırmaq, medikamentlərin əlçatan olmasını artırmaq);
6. Keyfiyyət və təhlükəsizliyi yaxşılaşdırmaq (pasientin təhlükəsizliyinə və tibbi xidmətin keyfiyyətinə nəzarəti yüksəltmək);
7. Maliyyə baxımından müdafiə və ədalətlik (səhiyyə sisteminin maliyələşdirmə yükünün bərabər səviyyədə bölünməsinin qeydində qalmaq; əhalini tibbi xidmətə böyük miqdarda maliyyə ayırmaqdan qorumaq);
8. Pasientin hüquqlarını müdafiə etmək (medyasya xidmətini inkişaf etdirmək, tibbi xidmətdən məlumat alma bariyerlərini azaltmaq);
9. Sağlamlığa dəstək və sağlam həyat qaydasını möhkəmləndirmək (əhalini əsas risk faktorları və ictimaiyyəti tibbi pillələr barəsində məlumatlandırmaq; skrining və tez aşkar edilmə proqramlarında iştirakı çoxaldmaq);
10. Kliniki çıxışları yaxşılaşdırmaq və tibbi xidmətlə razı qalanların sayını artırmaq;
11. Əhalinin sağlamlıq vəziyyətini yaxşılaşdırmaq (sfesfik vəziyyətlə əlaqəli olan xəstəliyi və ölüm göstəricisini azaltmaq, məsələn ana və uşaq sağlamlığı, keçici olmayan xəstəliklər və.s.);

Təhsil

Möhkəm iqtisadi inkişafın və elmə əsaslanan demokratik cəmiyyətin qurulması, milli və bəşəri dəyərlərə dəyər verən azad və iqtisadi aktiv vətəndaşların yaradılmasının əsas instrumenti təhsildir.

Yaşına, cinsinə, etnik və sosial mənsubiyyətinə, yaşayış yerinə, əqli və ya fiziki məhdutluluğuna baxmayaraq yeni orta təhsil siyasəti hər kəs üçün keyfiyyətli təhsili əlçatan edəcək. Bütün şagirdlər üçün təhlükəsiz motivasiyalı elmi şərait yaradılacaq. Təhsil prosesinin qiymətləndirilməsi çevik və çoxsahəli, şəffaf, obyektiv və ədalətli olacaq. Yeniləşdirilmiş milli təhsil planı və təhsil vəsaitləri, müasir təhsil metodları ilə hazırlanmış müəllimlər, təhsil prosesinə inteqrasiya olunmuş müasir texnologiyalar, sağlam həyat qaydasının populyarizasiyası. Yaradıcılıq və idman aktivliyi, milli azlıqlar üçün gürcü dilinin öyrədilməsinin yaxşılaşdırılması-bütün bunlar şagirdlərin nəaliyyətliliyini təmin edəcək. Sənaye təhsilinin inkişafı və ixtisas istiqamətli və karyera qurulması kursları şagirdlərə fərqli-fərqli ixtisaslar və əmək bazarı tendensiyası haqqında məlumat verəcək və onlara ixtisas seçimində yardım edəcək.

İdarə və maliyyə mexanizmləri məktəbin gücləndirilməsinə və inkişafına yönəldiləcək. Müasir standartlara uyğun olaraq məktəb infrastrukturunu yenilənəcək, şagirdlər üçün yaradılan nəqliyyat proqramları onlar üçün əlçatan edəcək.

Təhsil proqresi beynəlxalq və milli qiymətlərlə qiymətləndiriləcək. Şagirdlərin peşə təhsili barəsində məlumatlandırılması çox əhəmiyyətlidir, çünki, ölkənin urbanistik inkişafı məhsul peşə təhsilini inkişafı sistemi tərəfindən yetişdirilmiş şəxslər tələb edir. Peşə təhsilinin keyfiyyətini artırmaq məqsədi ilə müəssisə təcrübəsinin təmin edilməsinə munisipalitetlərin qoşulması planlaşdırılır. Təhsil və hazırlaşma imkanı paytaxtın bütün sakinlərinə, yaşına və sosial statusuna baxmayaraq veriləcək ki, həyat boyu insanın təhsil alma prinsipini qoruyaq və istənilən insana sosial və şəxsi inkişaf-

da yardımçı olaq. Əmək bazarının tələb kvalifikasiyasına və peşə təhsilinin keyfiyyətinə xüsusi diqqət yetiriləcək, bu isə universitet qurtaranların və hazırlıq keçmiş şəxslərin işlə təmin edilməsini artıracaq.

Birli Milli Hərəkat

Kənd Təsərrüfatı

Vacibdir ki, iş yerləri yalnız şəhərdə yaranmasın eynizamanda kənd təsərrüfatı məsullarının emalı müəssisələri rayon mərkəzində faliyyətə başlasın. Bu keyfiyyətli kənd təsərrüfatı məhsullarına tələbatı artıracaq və bu isə öz nöbəsində kənd təsərrüfatına yeni kapital qoyuşlarının artmasının əsasına çevriləcək.

Makroiqtisadi Məsələlər

Vahid Milli Hərəkat partiyasının fikircə, fiskal sistemin desentralizasiya olunması üçün əhəmiyyətli addımlar atılmalıdır. Fiskal sistemin desentralizasiya olunması yerli özün idarə etmə vahidlərinə müəyyən səlahiyyətlərin verilməsi deməkdir. Belə sistemin yaradılması yerli özün idarə etmə vahidlərini gücləndirəcək, onlara daha çox məsuliyyət verəcək və fərqli fiskal sistemlər arasında mübarizə aparma şəraiti yaradacaq.

Oxşar desentralizasyadan sonra, əhəmiyyətlidir ki, yerli özünü idarə etmə vahidləri vergiləri mübarizə prinsiplərinə uyğun olacaq, onlara verilmiş səlahiyyətləri effektiv yerinə yetirmək vergi gəlirləri qəbul etsinlər. Eyni zamanda ölkənin makroiqtisadi stabilliyi saxlanılmalıdır və ölkənin büdcəsinə daxil olan vergilər o dərəcədə azalmamalıdır ki, mərkəzi hakimiyyət öz səlahiyyətlərini yerinə yetirərkən problemlərlə qarşılaşsın.

Vahid Milli Hərəkat partiyası fərqiñə varır ki, xoşbəxtlik, işləmək insanların fundamental hüququdur və onu maksimal olaraq həyata keçirməsi yalnız azad şəraitdə mümkündür. Hər bir vətəndaşın xoşbəxtliyini təmin etmək üçün, Vahid Milli Hərəkat partiyası zənn egir ki, Gurbüstan dövləti ölkənin o cür inkişaf modelini hazırlamalıdır hası ki, azad iqtisadi şəraitin yaradılmasına əsaslanacaq.

Bukiçik hakimiyyət prinsipi, fiskal disçiplina, səlahiyyətli makroiqtisadiyyat və

sağlam monetor siyasətlə, aşağı vergilər, kapital cəlb etmək üçün vacib investisiya yaxşılaşdırılması və məqsədyönlü sosial proqramların planlaşdırılması ilə özünü biruzə verəcək.

Vahid milli hərəkət partiyasının iqtisadi siyasətinin əsas məqsədi ölkənin sürətli iqtisadi inkişafı, iş yerlərinin yaradılması, kasıblıqla işsizliklə mübarizə, əhəlinin yaşayış səviyyəsinin artırılması və bütün bunlar nəticəsində, Gürcüstanın hər bir vətəndaşı üçün daha çox xoşbəxtlik, inkişaf və sosial müdafiəlilik yaratmaqdır.

Sürətli və möhkəm iqtisadiyyat tempinin bu günkü azalışı Gürcüstan üçün bir növ çağırılışdır. İqtisadiyyatın qeyri düzgün inkişaf etməsi işsizliyi ifrat dərəcədə artması sosial gəlginlik yarada bilər və ölkənin inkişafı, stabilliyi və milli təhlükəsizliyi təhlükə altına düşə bilər.

Gürcüstan əhəmiyyəti energetik dəhlizlərin bir hissəsidir. Gürcüstanın qara dəniz limanları, Bakı-Subsa və Bakı-tiflis-Ceyhan neft kəmərləri, eyni zamanda Bakı-tiflis-Ərzurum qaz kəməri artıq faliyyətdə olan strateji əhəmiyyətli layihələrdir.

Xezer dənizi və mərkəzi asyanın reyonlarından dünya üçün enerji resurslarının alternativ yollarla verilməsi prosesində Gürcüstana verilən əhəmiyyətin fərqi varır. Vahid Milli Hərəkət partiyası təklif edir ki, layihələrin effektiv fəaliyyət göstərməsi və başqa perspektivli layihələrin inkişafı təmin edilsin.

Vahid Milli Hərəkət partiyasının zənnince Gürcüstan üçün prioritet ölkənin enerji müstəqilliyini möhkəmləndirməkdir bu yöndə, enerji daşıyıcılarının çağırışlarının diversifikasiyasının saxlanması vacibdir. Gürcüstan reyonunda böyük elektrik enerji ixracıcısı olmalıdır. Bunun üçün enerji emal edilməsinin artırmaqdan əlavə, ölkələr arasında yeni birləşdirici xətlərin qurulması vacibdir.

Beynəlxalq və yerli layihələrin icra edilməsi zamanı enerji təhlükəsizliyinə böyük əhəmiyyət verilməlidir. Xarici investarlarla bərpa edilən enerji mənbələrini öyrənmək baxımından əməkdaşlıq etmək vacibdir. Ölkənin enerji siyasətinin

əsas prioritetlərindən biri olacaq hidro resusların daha effektiv mənimsənilməsi vacibdir. Ölkənin nəqliyyat tranzit və kommunikasiya funksiyasının gücləndirilməsi məqsədi ilə, Gürcüstanın nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı vacibdir. Bakı-tiflis-Qars dəmir yolu vasitəsi ilə Gürcüstan beynəlxalq dəmir yolu birliyinə tam olaraq qoşılacaq. Bu dəmir yolu Gürcüstana şərqə qərbə iqtisadi iqtisadi əlaqə yaratmağa və avropa iqtisadiyyatının əhatə dairəsinin Gürcüstana birazdan yaxınlaşmasına yardım edəcək. Ankliya körpəzində lazika limanının tikilməsi ilə Gürcüstanın nəqliyyat funksiyasının yeni yüksəkliyə qaldıracaq.

Vahim Milli Hərəkət partiyasının fikircə avropa birliyi ilə yaxınlaşma və yeni ixrac bazarlarının açılması iş yerlərinin yaranmasına böyük sitmul verecek. Buna görə də avropa birliyi ilə azad iqtisadi razılaşma və ABŞ-la azad iqtisadi razılaşma tezləşdirilməlidir.

Vahid Milli Hərəkət partiyası hesab edir ki, Gürcüstanın makro iqtisadi stabilliyinin möhkəmlənməsi, fiskal vəziyyətin saxlanılması üçün büdcə depozitinin müətlə azaldılması, konservativ fiskal və sağlam monetar siyasətin aparılması, inflyasiyanın minimal səviyyə çatması və saxlanılması, açıq xərclərin azaldılması və dövlət borcunun minimuma edilməsi yolu ilə olmalıdır.

Vahid Milli Hərəkət partiyası çalışır ki, Gürcüstanda əhali üçün keyfiyyətli mal və xidmət əl çatan olsun. Gürcüstanın iqtisadi siyasətinin məqsədi işlə təmin edilmənin artırılması və bu məqsədə nail olmaq üçün konkret əmək bazarının yaradılmasıdır. İqtisadiyyat və vətəndaşların mübarizəyə davamlılığını artırmaq üçün, iqtisadi işçilərin hazırlanmasına yardım etmək əsas faktordur.

Məşğulluq

Vahit Milli Hərəkət partiyası çalışır ki, Gürcüstanda əhali üçün keyfiyyətli və əl çatan xidmət yaratsın. Gürcüstan iqtisadiyyatının siyasi məqsədi işlə təmin etmənin artırılması olmalıdır və bu məqsədə çatmaq üçün konkret əmək bazarının yaradılması vacibdir. İqtisadiyyat və vətəndaşların konkurensiya

bacarığının artırılması üçün vacib faktordur ki, ixtisaslı işçilərin yetişdirilməsinə yardım edilsin.

Yeni iş yerlərinin yaradılması prosesinə stimulyasiya vermək məqsədi ilə vergilərin 2012 ci ilin dekabr ayında qəbul edilən dəyişiklərə qədər olduğu kimi azaldılması və maksimal olaraq əmək bazarının sərbəstliyinin saxlanması vacibdir. Müvafiq, olaraq ölkənin maliyyə və iqtisadi şəraitinə təsir göstərən qanun vericiliyə 5 illik maratorium verilməli və dəyşiliklər edilməlidir; Qanun verici orqan maliyyə və iqtisadi xarakderli cinayətləri dekriminalizasiya etməlidir; Məhkəmənin icazəsi olmadan dövlət nəzarət orqanlarının özəl şirkətlərin yoxlanılması qadağa edilməlidir; xalq müdafiyyəçisinin (ompusman) illik hesabatına iqtisadi azatlıq barəsində parlamente məlumat verilməsi də əlavə olunmalıdır.

Xarici investisiyanın cəlb edilməsi olmadan işlə təmin olunmanın artırılması mümkündür. Buna görə də Vahid Milli Hərəket partiyası çalışır ki, ölkənən makro iqtisadi siyasətinin saxlanılmasını təmin etsin, mümkün olduğu halda isə onu yaxşılaşdırsın ki, hakimiyyətin suveren reytinglərində Gürcüstanın vəzyyəti yaxşılaşsın. Bu artıq investisiya aşağı faizli kreditlər üzrə artmış biznes aktivliyi və yeni iş yerləri deməkdir.

Əhmiyyətlidir ki, iş yerləri yalnız şəhərdə deyil eynizamanda kənd təsərrüfatı məhsullarını emal edən rayon məkəzində də fəaliyyətə başlasın. Bu keyfiyyətli kənd təsərrüfatı məhsullarına tələbatı artıracaq hansı ki, öz nobəsində kənd təsərrüfatı sahəsində yenə kapital qoymanın əsası olmalıdır.

Sosial Təminatlar

Gürcüstanın sosial siyasəti kasıbşılıqla mubarizəyə, həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasına və güclü orta təbəqənin yaradılmasına yardım etməlidir.

Valid Milli Hərəket partiyasının fikircə bunun üçün iş yerlərin yaradılması, daha yaxşı şərait qurmaq, eyni zamanda sosial müdafiyyə sisteminin kasıbşılıq

meyyarından aşağı səviyyədə yaşayan ailələrə yönəlməsi, məqsədli sosial yardımla təmin edilməsi vacibdir.

Səhiyyə

Gürcüstanın tibb siyasətinin məqsədi keyfiyyətli tibbi xidmət və əlçatmalılığın artmasına yardım olmalıdır.

Vahit Milli Hərəkət partiası hesab edirdi ki, Tibb infrastrukturasının reabilitasiya layihəsi davam etməlidir ki, bizim vətəndaşlarımız bütün regionlarda yüksək standartlarla və effektivlə müalicə oluna bilsinlər. Buna görə də sığorta sisteminin modernizasiyası bu sahədə sağlam konkrensiyanın yaradılması, vətəndaşlar üçün özəl və ya dövlət sığortası sisteminin yaxşılaşdırılması vacibdir ki, sığorta paketləri medikamentlərin geniş siyahısından ibarət olsun, bunları sosial müdafiəsizlə üçün dövlət ödəsin və başqa-başqa qurup insanlar isə mühüm güzəştlərdən istifadə etsinlər.

Əczaçılıq sektorunda faliyyət konkurensiyaya əsaslanmalıdır, bu isə qiymətləri aşağı salacaq və əhali üçün keyfiyyətli və effektiv medikamentlərin verilməsini təmin edəcək.

İlkin tibbi xidmət, hənmdə ailə həkimi institutu maliyyə olaraq sığorta sisteminə geniş qoşulma yolu ilə daha çox dəstəklənməlidir. Əhalinin sağlamlıq vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üçün sığorta sisteminin prioritetləşməsi, sağlam həyat tərzinin yaranmasına yardım etməsi vacibdir.

Təhsil

Bu gün regionda yaşayan ailələrin mədəniyyətlə məşğul olma, öz maraqlarını təmin etmə və bu sahədə nəaliyyət qazanma imkanları yoxdur. Şəhərdə yaşayan yeniyetmələrə nisbətən regionda yaşayan yeniyetmələr üçün təhsil

xeyli az əlçatandır. Xeyli sayda kənd məktəbləri “optimalizasiya” adlanan şeyə qurban getdi.

Hesab edirik ki, rayonlarda mədəniyyət həyatının inkişafında mövcud olan problemlər aradan qaldırılmalıdır.

Bu problemi təcili surətdə həll etmək məqsədi ilə:

- Hər bir rayon və kənddə klub açılacaq, bu işə mədəni həyat prosesini dirçəldəcək;
- Talantlı heç bir şəxs diqqətdən kənar qalmayacaq, bu məqsədlə onlar üçün rayonlarda incəsənət evləri açılacaq və təhsil dövlət hesabına olacaq;
- Hər bir rayonda kitabxana şəbəkəsi yenilənəcək, Gürcüstanın bütün kitabxanaları və eyni zaman da məktəb kitabxanaları komputer sistemi ilə təchiz ediləcək;
- “təhsillə təmin etmə” xüsusi tədbiri vasitəsi ilə orta səviyyəli ailənin üzərinə düşən böyük yük azaldılacaq;
- Təhsil valideyinlərin iqtisadi gəlirlərindən aslı olmayacaq və uşaq baxcasının şagirtlərinin fərqli əlavə dərslərdən istifadə etmə imkanları olacaq;
- əsas prioritetlərdən biridə gürcü dilinin Gürcüstanın mədəniyyət və məlumat birliyinin saxlanması məqsədi ilə inkişaf etdirilməsi olacaq;

Burcanadze – vahid müxalifət

Kənd Təsərrüfatı

Kənd təsərrüfatı ölkə üçün ən əhəmiyyətli sahədir. Gürcüstan aqrar ənənələrə malik ölkədir. Ölkənin və xalqın xoşbəxliyi əhəmiyyətli dərəcədə kənd təsərrüfatının dirçəlişi ilə əlaqəlidir.

- Kənd təsərrüfatı inkişafının strateji baxış və konsepsiyasının hazırlanması vacibdir. Bəzi istiqamətlərə üzrə isə kortəbii olaraq qərarların qəbul edilməsi düzgün deyil.
- Hökumət kəndlilərin və fermerlərin güclənməsinin, onlar tərəfindən müasir tələblərin öyrənilməsinin və tətbiq edilməsinin qeydinə qalmalıdır.
- Effektiv maliyyələşdirmə sisteminin tətbiq edilməsinə yardım etməliyik. Kənd təsərrüfatı sahəsində işlə təmin olunan şəxslər üçün uzunmüddətli, aşağı faizli kreditlər əlçatan olmalıdır. Kənd təsərrüfatı məhsulu emal edən şəxslərə dotasiya verilməlidir ki, məhv olma əsnasında olan sahə dirçəlsin və insanlar normal həyat şəraiti qursunlar.
- Kənd təsərrüfatı sahəsində sığorta sistemi inkişaf etməlidir hansı ki, kəndlini müdafiə edəcək və fermeri məhsulsuzluq ili müflis olmadan və borclarının yığılmasından qoruyacaq. Eyni zamanda məhsulu qorumaq üçün müasir və ya əvvəllər mövcud olan texnologiyalar tətbiq edilməlidir (dolu əleyhinə və başqa qoruyucu vasitələr).
- Kəndliyə münasib qiymət texnika kirayələmə imkanı verilməlidir. Biz məhsulu topdan satış qiymətinə qəbul və müasir tələblərə cavab verən məhsul saxlama mərkəzləri yaradacağıq.
- Ölkənin stabil satış bazarı olmalıdır. Bu isə çox məhsul əldə olunmasını və yerlərdə alış mərkəzlərini, realizasiya və emal edici müəssisələrin yaranmasını həvəsləndirəcək.
- Məhsulun qorunması yerlərdə ambar və soyducu sistem təsərrüfatının yaradılması ilə mümkündür.
- Xaricdən gətirilən toxumlara, yeni növlərə və onların istifadəsinə ciddi nəzarət edilməlidir.
- ərzaq istehsal edən şəxs o cür gəlir əldə etməməlidir hansı ki, özü tərəfind-

ən verilən xərci belə ödəmir. Kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə qiymət siyasətinə dövlət proqramı yaradılmalıdır və ərzaq istesalçısı stimullaşdırılmalıdır.

- Xalqa aid olan qanunsuz olaraq mənimsənilmiş torpaqlar əhaliyə geri qaytarılmalıdır.
- Suvarma su, torpaq mülkiyyətçilik və otaracaqlar məsələsi qaydaya salınmalıdır.
- Xaricilərə torpaq satılması qadağan edilməlidir və işlə təmin etmə şərti ilə uzun müddətli icarə müqaviləsi ilə əvəz edilməlidir.

Makroiqtisadi Məsələlər

Demokratyanın əsası özünidarəetmədir. Yerli özünidarəetmə vahidlərinin hüquqları və maliyyə resursları artırılmalıdır ki, onlar yerli infrastrukturanı qura və əhalini ictimai xidmətlərlə təmin edə bilsinlər.

Hal hazırda bizə şans verilir ki, real yerli özünidarəetmə yaradaq və hər bir vətəndaşı yerli hakimiyyət orqanları tərəfindən qərarların qəbul edilməsi və icra olunmasının nəzarət prosesinə qoşsaq;

- Yerli özünidarəetmə orqanlarına müvafiq səlahiyyət və stabil maliyyə resursu verilməlidir ki, onlar öz əllərində olan müqaisə üstünlüyündən istifadə edərək möhkəm sosial-iqtisadi inkişafa nail olsunlar; eyni zamanda yerli özünidarəetmə vahidlərinin ərazisində yaradılan məhsula görə ödənilən verginin çox hissəsi yerində qalmalıdır ki, yerli infrastrukturanın yaxşılaşdırılmasına və yerli əhalinin problemlərinin həll edilməsinə xərclənsin;
- Spesifik tələblərdən və potensiyaldan irəli gələrək uzun müddətli inkişaf planı hazırlanmalıdır ki, yerlərdə stabil və möhkəm inkişafa yardım olunsun;
- Hər bir özünidarəetmə şəhərdə və rayonda uzun müddətli inkişaf planı hazırlanmalıdır ki, kolorit məhllələri saxlamalıyıq və mədəniyyət abidələrinə toxunulmasına imkan verməməliyik, şəhər və kənd həyatı arasında olan həyat səviyyəsi fərqi aradan qaldırmalıyıq;

Bu gün də 2012-ci ilin 1 oktyabr tarixinədək olduğu kimi yerli büdcə köhnə və yeni hakimiyyətin nümayəndələrinin maraqlarına xərclənir. Biz yerli büdcənin yerli məmurların maraqlarına deyil də yerli vətəndaşların maraqlarına uyğun xərclənməsinə nail olacağıq.

Ayrıca götürülmüş bir şəhərin və ya regionun probleminin ölkənin ümumi maraqlarından kanar həll edilməsi mümkün deyil. Beləliklə biz, ölkədə investisiya şəraitinin yaxşılaşdırılması və real stabil iqtisadi inkişafa nail olmaq məqsədi ilə vergilərin azaldılması təşəbbüsü ilə çıxış edəcəyik, yəni:

- Mütamadi olaraq 3 il ərzində azaldılmalıdır: gəlir vergisi 20 faizdən 12 faizədək, uduş vergisi 15 faizdən 10 faizədək, dividend vergisi 5 faizdən 2 faizədək. Bu əhəmiyyətli dərəcədə investisiya şəraitinin yaxşılaşdırılmasına yardım edəcək və kiçik və orta səviyyəli biznesin ölkədə inkişaf etməsinə stimül verəcək. Vergilərin qeyd olunan qaydada azaldılmasından dolayı büdcə gəlirlərinin azaldılması bir tərəfdən iqtisadi şəraitin yaxşılaşdırılması ilə digər tərəfdən isə dövlət aparatının bürokratik xərclərinin azaldılması ilə ödəniləcək.
- Təcili olaraq elə siyasət irəli sürülməlidir hansı ki, büdcənin yəni xalqın pulunu ölkəyə və xalqın maddi vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına xərcləyəcək.
- Yerli hakimiyyət orqanlarında şəxsi avtomobillərdən istifadə olunmasını rədd edəcəyik bununla isə büdcənin şişirdilmiş formada xərclənməsinin qarşısını alacağıq. Yalnız vahid məhtutlaşdırılmış avtopark olacaq bundan isə məmurlar iş vacibliyində dolayı istifadə edəbiləcəklər. Bu təklifi mərkəzi hakimiyyətdə nəzərə almalıdır ki, dövlət büdcəsinin onlarla milyon larisinə qənaət edilsin.
- Gürcüstanın regionlarının iqtisadi inkişaf etməsi üçün investisiyaların cəlb olunması vacibdir, buna isə ən çox ölkədə mövcud olan siyasi qeyri-stabilitlik mane olur. Bunun öhtəsindən gəldikdən və vergi siyasətini liberallaşdırdıqdan sonra ölkənin iqtisadiyyatının yüksək tempə inkişaf etməsi mümkündür. Aydındır ki, bunun üçün bir çox qərarların mərkəzi hakimiyyət səviyyəsində qəbul olunması lazımdır ancaq, yerli səviyyədə də investisiya üçün cəlb edici şərait yaratmaq mümkündür. Bundan əlavə yerli özünüdarəetmələr öz regionunu və ya şəhərini populyarizasiya edəbilər, xarici şəhərlə qardaşlaşa bilər və ya xarici regionlarla əməkdaşlıq edəbilər.

- Daxili yolların qaydaya salınmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir; mərkəzi yolların və avtobanların tikintisinə ayrılan xüsusi diqqət kəndlərdə və qəsəbələrdə yaşayan insanların marağını arxa plana atıb. Yerlərdə yolsuzluq yenədə problemdi bu işə biznes infrastrukturasının inkişafı üçün heçdə yaxşı deyil.
- Mtsxeta istiqamətində Kaxeti maqistralının və Rustavi-Tbilis birləşdirici maqistralının tikintisi davam etdirilməlidir.
- Dövrəvi dəmir yolu xəttinin tikintisi hansı ki, praktik olaraq 80 faiz yekunlaşdırılıb, onun başqa alternativini yoxdur ancaq, yüksək maliyyə dəyərini, çətin enilərdən keçməsinə, aşağı istismar sürətini, Tiflitz dənizindən yaxın keçməsinə və bundan dolayı Tiflislilərin içməli su ilə təmin oluması riskinin olmasını nəzərə alaraq hesab edirik ki, hal hazırda tikilən xətt barəsində verilən qərar düzgün deyil. Dəmir yolunun tikilməsi müvafiq, düzgün hesablamalara əsaslanan dəyişikliklər edildikdən sonra davam etdirilməlidir.

Məşğulluq

Kənd təsərrüfatını inkişaf və düzgün planlaşdırdıqdan sonra rasyonol olaraq istifadə olunan resurslarla (torpaq, su, otlaq sahələri və s.) yüksək keyfiyyətli (gendmodifikasiya olunmamış) yerli istehsal məhsulları əldə edəcəyik, çox məhsul işə kiçik və orta səviyyəli müəssisələr üçün xam mal olacaq. əlavə iş yerləri yaradılacaq, kəndli işə əməyinin dəyərini alacaq.

Sosial Təminatlar

əhalinin xüsusi ilə ehtiyacı olan hissəsi üçün sosial yardım paketini genişləndirəcəyik. Bütün pensionerlər və əlacsız şəxslərin dövlət sığorta proqramından əlavə ödəniləsi məbləğləri yerli hakimiyyət ödəyəcək, bundan əlavə də hər ay pereparatlar üçün 25 lari alacaqlar.

Bütün ölkə məştabı ilə evsiz-eşiksiz şəxslərin identifikasiya olunmasının qaydaya salınması vacibdir, bunu isə yerli hakimiyyət orqanları öz öhtəliklərinə götürəcəklər. Yaşayış sahəsi ilə təmin etmədən əlavə onların dövlət sığorta proqramına və başqa proqramlara qoşulması vacibdir. Bu kateqoriyadan olan insanlar üçün əlavə sahiyyə proqramları həyata keçirilməlidir.

Köçmə təhlükəsi altında olan minlərlə ailənin qorunması məqsədi ilə qanunverici və inzibati ölçülər götürüləcək.

Yeniyetmə və uşaqların idam sağlamlıq hərəkətinə yardım etmək üçün idman komplekslərinin hazırlanması tədbirlərini həyata keçirəcəyik (müvafiq binalar qaydaya salınacaq; sosial müdafiəsiz əhali üçün idman müəssisələri və hazırlıqlar əlçatan olacaq); əhalinin müəyyən qurupunu sanatorium və kurortla təmin etmək üçün müvafiq müəssisələri yaxşılaşdıracağıq.

Demoqrafik məsələlər bilavasitə milli təhlükəsizliklə və ölkənin inkişafı ilə əlaqəlidir. Biz qalib gəldiyimiz halda ailələrə və yalnız valideynlərə yardım etmək üçün xüsusi paket hazırlayacağıq – onlara sosial yardım, işlə təmin etmək, biznesə başlama, məişət problemlərini həll etmək məqsədi ilə. Müvafiq qanun qəbul olunanaqədər yerli özünidarəetmə orqanlarında bu məqsədlə xüsusi ictimai komisiya yaradılacaq.

əhalinin kasıb təbəqəsi üçün sağlam qida cah-cəlal hesab edilir. Onlara qarşı dövlətin təbəssüm doğuran siyasəti belədir: kimin ki, baha qiymətə ərzaq almağa imkanı yoxdur o, ucuz (müvafiq olaraq keyfiyyətsiz) ərzaqdan istifadə etməlidir! Bizim qalib gəldiyimiz halda sizə söz veririk ki, bu münasibət dəyişiləcək; ərzaq təhlükəsizliyinə ciddi nəzarət olunacaq ki, əhaliyə keyfiyyətsiz və zərərli ərzaq verilməsin!

Kəntdə yaşayan əhalinin ağır sosial-iqtisadi vəziyyətindən irəli gələrək əhalinin sosial müdafiəsi tədbirlərinin aparılması əsas problemlərdən biri olaraq qalır. Bu məqsədlə munisipalitet büdcələrində müvafiq vəsait ayrılıb hansılar ki, icra hakimiyyəti tərəfindən prioritet elan olunmuş məqsədlərə xərclənir. Sosial paket prioritetinin müəyyən edilməsinə əhalinin aktiv qoşulmasını məqsədə

uyğun hesab edirik. İstənilən maraqlanan şəxsə imkan veriləcək ki, sosial paketinin istifadə olunması komisiyasının işində iştirak etsin.

Səhiyyə

Səhiyyə həqiqətdə bütün vətəndaşlar üçün əlçatan olmalıdır. ilkin səhiyyə mütləq gücləndirilməlidir. Diqqət real olaraq xəstəliklərin tez aşkar olunmasına və müəinənə yönləndirilməlidir bu isə pasintlər və ölkə iqtisadiyyatı üçün xeyirlidir; insanlar imkasızlıqdan, gəlirlərinin qeyri stabil olmasından dolayı sağlam həyat tərzi sürmərlər, hansı ki, müəyyən yaşda tibbi müəissələrdə müəyyən prafaktik müayinələrdən və tədbirlərdən keçməyi, həkim yanına getməyi nəzərdə tutur. Buna görə biz nə qədər çox olarsa bir oqədər belə xidmət təklif etməliyik və maksimum olaraq onları çevrə daxilimizə almalıyıq.

Tibb sahəsində həkimlərin, tibb bacılarının əmək şəraitini yaxşılaşdırmadan yalnız tibbi islahatlarla buna nail olabilmərik. Demək olar ki bütün tibb sahəsi özəlləşdirilib. İmkan verməməliyik ki, işə götürülən işə götürənin özəl sahibkarın şərtsiz dikdaturası altında olsun. Dövlət sifarişi tibbi şəbəkələr üçün eyni zamanda tibbi personalın əmək haqqı normativlərinə özündə birləşdirməlidir. Keçmiş məhəllə həkimlərinə (hal hazırkı ailə həkimlərinə) – ilkin ümumi həkim yardımını edən mütəxəssislərə xüsusi diqqət yetirilməlidir ki, onların şəraitləri, motivasyaları real olaraq o tələblərə cavab versin hansıları ki biz onlara vəd edirik.

Təhsil

Yerli hakimiyyət müəllimlərin hazırlanması və ixtisaslarının yüksəldilməsi işini təşkil etməlidir. Xüsusi ilə kəntdə ixtisaslı müəllimlərin sayı azdır, biz kadrlar hazırlamalı və onlar üçün müvafiq şərait yaratmalıyıq. Az kontingentli məktəblərin bağlanmasına imkan verməməliyik bu kəndin boşalmasına səbəb olur.

Məktəbəqədər müəsisşələrdə işləyən tərbiyəçilərin pedaqoq statusu bərpa olunmalıdır. Müəllimlərin məvacibi ilə əlaqəli islahatlar aparılmalıdır. Onların aylıq əmək hakları yüksəldilməlidir ki, əhəmiyyətli dərəcədə yaşama minimumundan yüksək olsun və dövlət məmurunun aylıq məvacibinə uyğulaşsın.

Kəndləri yüksək sürətli internetlə təmin etmək təcili məsələlərdən biridir. Eyni zamanda kəndlərdə elektron və çap olunmuş kitablarla təchiz olunmuş kitabxanalar açacağıq.

Blok “parlamentdən kənar müxalifət” (Kaxa Kukava, Fikria Çixladze)

Kənd Təsərrüfatı

Təhsil

Bu gün regyonda yaşayan ailələrin mədəniyyətlə məşxul olma, öz maraqlarını təmin etmə və bu sahədə nəaliyyət qazanma imkanları yoxdur. Şəhərdə yaşayan yeniyetmələrə nisbətən regyonda yaşayan yeniyetmələr üçün təhsil xeyli az əlçatandır. Xeyli sayda kənd məktəbləri “optimalizasiya” adlanan şeyə qurban getdi.

Hesab edirik ki, regyonlarda mədəniyyət həyatının inkişafında mövcud olan problemlər aradan qaldırılmalıdır.

Bu problemi təcili surətdə həll etmək məqsədi ilə:

- Hər bir rayon və kənddə kulub açılacaq, bu işə mədəni həyat prosesini dirçəldəcək;
- Talantlı heç bir şəxs diqqətdən kənar qalmayacaq, bu məqsədlə onlar üçün regyonlarda incəsənət evləri açılacaq və təhsil dövlət hesabına olacaq;
- Hər bir rayonda kitabxana şəbəkəsi yenilənəcək, Gürcüstanın bütün kitabxanaları və eyni zaman da məktəb kitabxanaları komputer sistemi ilə təchiz ediləcək;
- “təhsillə təmin etmə” xüsusi tədbiri vasitəsi ilə orta səviyyəli ailənin üzərinə düşən böyük yük azaldılacaq;
- Təhsil valideynlərinin iqtisadi gəlirlərindən aslı olmayacaq və uşaq baxcasının şagirtlərinin fərqli əlavə dərslərdən istifadə etmə imkanları olacaq;
- əsas prioritetlərdən biridə gürcü dilinin Gürcüstanın mədəniyyət və məlumat birliyinin saxlanması məqsədi ilə inkişaf etdirilməsi olacaq;

İşlə təmin etmə

2012-ci il seçkilərindən sonra yerinə yetirilməyən əsas vəddərdən biri də iqtisadiyyatın dirçəldirilməsi və işlə təmin etmədir.

Kiçik və orta biznes, fərdi sahibkar dövlət tərəfindən dəstək və həvəsləndirici tədbirləri hiss etmir. İqtisadiyyatın inkişafına momopolya yenə də mane olur. Sadə vətəndaşlar üçün faktiki olaraq ailə biznesi belə qurmaq mümkünsüzdür.

Biz kiçik və orta biznesə yardım planı hazırlamışıq, bu proqram sadə vətəndaşlara biznesə başlama, işlə təmin olunma və gəlir əldə etmə imkanı verəcək.

- İqtisadiyyatın inkişafının əsas prioriteti olaraq kiçik biznesə yardım etmə prioritetini elan edirik. Bunun sayəsində yüz minlərcə iş yeri yaradılacaq və ölkədə işsizliyin səviyyəsi əhəmiyyətli dərəcədə azalacaq. Bu məqsədlə:
 - Kiçik biznesə yardım fondu yaradılacaq, bu işə biznesə başlamaq və inkişaf etdirmək istəyənlərə aşağı faizli illik 4-6% lə uzun müddətli kreditlərdən istifadə etmə imkanı yaradılacaq;
 - Fond hər il 10 000 layihəni dəstəkləyəcək, bu işə 40 000 insanın işlə təmin edilməsi deməkdir;
 - Biz Gürcüstanda əmək bazarı quracağıq və qanun qəbul edəcəyik ki, xaricdən Gürcüstanı işləmək üçün gələn xarici ölkə vətəndaşlarının gəlişi məhdudlaşdırılsın;
 - Mikro biznesin fiskal vergilərə uyğunlaşdırılmasına nail olacağıq və fərdi sahibkarların vergi orqanları ilə əlaqələrini yaxşılaşdıracağıq;
 - Biznesə qarşı mövcut olan biuriqatik maneləri aradan qaldıracağıq;
 - Biz Gürcüstanda əmək bazarı quracağıq və qanun qəbul edəcəyik ki, xaricdən Gürcüstanı işləmək üçün gələn xarici ölkə vətəndaşlarının gəlişi məhdudlaşdırılsın;
 - Xeyli sayda vətəndaş vardır ki, banklara borcları olduğuna görə biznes fəaliyyətini dayandırır. Onlara imkan veriləcək ki, yenidən bizneslə məşğul olsun;
- Şəhərdə işlə təmin olunmanın əsas amili xidmət təklif edilməsi olacaq. Bu

sektorda sahələrin uzurfruktla verilməsi və investisiya yolu ilə əlavə iş yerləri yaradılacaq;

- Monopolya ilə sonadək mübarizə aparılacaq və bunun nəticəsində vətəndaşların ucuz yanacaq, dərman, qida məhsulları və şəxsi əşyalar alma imkanı olacaq;
- Başqa yeni bir inovasiya da həyata keçiriləcək “işlə təmin etmə əvəzinə torpaq sahəsi”. Bu yenilik nəticəsində dövlət mülkiyyətində olan xeyli sayda fəaliyyətsiz müəssisələr simvolik qiymətə kvadrat metri 1 lariyə şirkətlərə veriləcək və onların boyunlarına öhtəlik qoyulacaq ki, hər 10 kvadrat metr əvəzində bir insanı işlə təmin etsin. Son nəticədə bu qısa müddət ərzində on minlərlə yeni iş yerləri açılacaq və real olaraq stabil gəliri olan ailələrin sayı artacaq;
- Turistləri cəlb etmək məqsədi ilə artıq mövcud olan istiqamətlər genişlənəcək və Gürcüstanın milli mədəniyyətinin, landşaftının dünyaya tanıtılması davam edəcək;
- Gürcüstanın ətraf mühitə diqqət yetirən ölkə olması üçün yerli özün idarə etmə orqanlarının rolu artırılacaq;
- Tender və özəlləşdirmə proseslərini şəffaflaşdıracağıq və məlumatlandırma mexanizmi yaradacağıq bu işə gizli və yalnız maraqlı şəxslərin iştirakı ilə onların keçirilməsinin qarşısını alacaq;
- İpoteka kreditlərinin faiz sistemində yenidən baxılacaq;
- Hakimiyyət qonşu dövlətlərlə lazımsız konkurensiyalara qoşulmanı məhəttəlaşdıracaq.

Mikro iqtisadi məsələlər

Yerli özün idarə etmə orqanlarına real funksiyalar verilməsi üçün biz Gürcüstan parlamentinin müvafiq qərar qəbul etməsinə nail olacağıq və:

əlavə dəyər vergisinin 80% və gəlir vergisinin 50% yerlərdə qalacaq, kəndin ərazisində olan əkin, səpin, biçin sahələri, meşə, göl və çaylar kəndin ixtiyarına veriləcək.

Hər bir kəndin təyin edilmiş deyil də seçilmiş nümayəndəsi olacaq.

Yerli özün idarə etmə orqanları kəndliyə və fermerə öz məhsullarını daxili bazarda satmasına yardım edəcək.

Kənd haqqında qanun qəbul edəcəyik, bunun əsasında isə Gürcüstanda mövcud olan bütün kəndlər hüquqi olaraq qanuniləşdiriləcək. Qanuna əsasən kənd haqqında qərar qəbul edən əsas orqan kənd şurası olacaq.

Kənddə yaşayış standartlarının yüksəldilməsi baxımından bizim əsas istiqamətlərimiz:

Kəndin bütün əhalisini su və qazla təmin etmək

Kənddə yolları qaydaya salmaq

Hər bir kəndə ayrıca məktəb

Hər bir kənddə yüksək sürətli internet

Sağlam konkurensiya şəraiti altında rayonlar arası avtomobil parkını formalaşdırmaq

Kənddə yaşayan tələbələrin təhsil haqqının ödənilməsini dövlət qrantları və xüsusi fondlar yolu ilə öz üzərimizə götürmək

Məktəb əsasının qoyulması, ləğv edilməsi və optimizasiyası yerli idarə etmə orqanlarının səlahiyyətində olacaq

Büdcə siyasəti

Büdcə siyasəti üçün əsasdır ki, hakimiyyət kiçik olsun və büroqratik xərclər olmasın. Mənzilqəsbatların büdcəsi məqsəd yönü olaraq xərclənmir və neçə

illərdir büdcənin partya maraqlarına uyğun olaraq xərclənməsi təcrübəsi mövcuttur. Şəhər və rayonlarda pulun böyük hissəsi əksər hallarda hakimiyyət üzvlərinin əsassız istəklərinin və kaprizlərinin təmin edilməsinə xərclənir.

İcra hakimiyyəti və bələdiyyə büdcəni məhf etməməlidir! Biz “xalq büdcəsi” yaradacağıq və onun hər bir tetrisinin xərclənməsi vətəndaşlar üçün tamami ilə şəffaf olacaq. Büroqratik xərclər azaldılacaq və maliyyə vətəndaşların sosial ehtiyaclarına uyğun olaraq bölünəcək. Bu məqsədlə:

Yüksək qiymətli iş avtomobillərinin alınması qadağan ediləcək: icra hakimiyyətində və bələdiyyədə dövlət avtomobilindən istifadə edən şəxslərin dairəsi maksimal olaraq qısaldırılacaq. Eyni zamanda yüksək qiymətli avtomobil almaq barəsində sərt rəqlasyalar müəyyən ediləcək.

Nümayyəndəçilik xərcləri məhtutlaşdırılacaq

Bütün deputat privileqlayarı ləğv ediləcək

Bələdiyyə və icra hakimiyyətində biroqratik aparatlar azaldılacaq.

Kənd təsərrufatı

Bütün hakimiyyətlər tərəfindən kənd təsərrufatının prioritet elan edilməsinə baxmayaraq, bu istiqamətdə kaostik və hesablanmamış addımlar mövcuttur və sistem baxımından yanaşma yoxdur. Bundan irəli gələrək də kəndli və kiçik fermer üçün dəyişən böyük heç bir şey mövcut deyil. Kənddə yaşayan əhalinin əksəriyyəti ailəsinə saxlamaqda çətinlik çəkir, həyat səviyyəsinə yaxşılaşmasından söhbət belə gedə bilməz. Kiçik fermerin yalnız həyatıyanı sahəsindən olan gəlirindən əlavə başqa gəliri də olmalıdır.

Buməqsədlə:

- “Hər kəndə bir müəssisə” təklifini həyata keçirəcəyik və bunun üçün effektiv güzəşt mexanizmi yaradacağıq:

- Kəntdə müəssisə yaratmaq istəyənlərə torpaq sahəsi pulsuz veriləcək;
- Müəssisəyə qədər su, elektrik və qaz çəkiləcək;
- 4 il ərzində bu müəssisələr vergidən azad olunacaqlar;
- Ailə təsərrüfatının yaxşılaşdırılmasına yerim ediləcək
- Hər bir kəndin öz veterinarı və aqronomu olacaq

Sosyal təminat

Ümum sığrta qəbul edilməsinin vətəndaşlar üçün əlçatan olmasına baxmayaraq dərmanlar və xidmətin artırılması problemi aradan qaldırılmayıb. Hakimiyyət pensiyaların artırılması barəsində olan vəddini yerinə yetirmədi bu isə vətəndaşların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması əvəzinə bahaçılıq səbəbi ilə onların vəziyyətini dahada ağırlaşdırdı. Sırası vətəndaş bu günkü hakimiyyətə nisbətən keçmiş hakimiyyətin vaxtında sosial laraq daha çox müdafiə edilirdi.

Bu istiqamətdə biz sizə vədd veririk ki,

- Pensya təcrübə və layiqlilik prinsipi əsasında veriləcək və yaşama minimumu üçün müəyyən edilmiş məbləğdən aşağı lmayacaq
- Pensionerin hər ay 20 lərilik esensual dərmanlar almaq üçün vaukeri olacaq
- Çox uşaqly ailələrin də sosial təminatının qeyinə qalınacaq. Çox uşaqly ailələrə yardım veriləcək
- Şəhərlərdə “sosyal evlər” tikiləcək burada isə munisipalitetlərin maliyyəsi ilə evsiz-eşiksiz qocalar yaşayacaqlar
- Qaçqınların mülkiyyətinə yaşayış sahələri veriləcək
- Şəhərlərdə “ucuz geyim proqramı” həyata keçiriləcək
- Monopolya ilə sonadək mübarizə aparılacaq və bunun nəticəsində vətəndaşların ucuz yanacaq, dərman, qida məhsulları və şəxsi əşyalar alma imkanı olacaq

Tibb

Hər bir kəntdə vacib tibbi vasitələrlə və medikamentlərlə təchiz edilmiş ambulatorya olacaq və vətəndaşlara keyfiyyətli ilkin tibbi yardım göstərilməsini təmin edəcək.